

Raro

1. A. n. 6

IESVS, MARIA, IOSEPH.

VOT PER LA VILA: Y MOSTAÇAF DE AMPOSTA.

S O B R E

LA PRETENSIO DEL MOS- TAÇAF DE LA CIVTAT DE Tortosa.

ONSISTINT en dir: que tro-
bantse present en dita Vila, podrà
regonexer, afinar, y refinar los pesos
y mesures; ab moriu, que dit Mosta-
çaf de Amposta, seria Lloctinent, ó
substituir seu, per tenir de aquell la
nominacio.

2 Per exclusió de la qual, se suposa: que en virtut de es-
tabliments, fets per lo Batlle General, y Prohomens de dita
Ciutat, se nomena, y elegeix lo Mostaçaf de dita Vila, de la
terna de tres homens, que per medi de sos Jurats, y Consell
fa tots anys per la Assensió de Nostre Senyor, pera dit Ofici;
la qual se porta al dit Mostaçaf de Tortosa, y de ella elegeix
lo que li apar: y lo nomenar, ab albarà que de sa nominació
li fa, la presenta al Batlle General, qui ab acte publich del
Escrivà de la Cort lo pren de jurament: y ab esta conformi-

A

tar,

MP

2. tat, se introduhex en la possessió, y exercici de dit ofici per son any.

3 De esta certesa, naix la de no ser dit Mastaçaf, llochti-
nent, ò substitut del de Tortosa; sino Oficial, mes abans
creat per dita Vila, que fa dita terna, que per dit Mosta-
çaf, que fa dita elecció, per ser esta necessaria, y no vo-
luntaria, com elegantment discorre Cancer *par. 2. cap. 2. num. 94. & 95.* ahont dificultant: si lo Veguer de Vilafran-
ca del Panadès, estarà obligat per lo mal obrat del Sotve-
guer, que en la Vila de Riudevillas, nomena, y elegeix de
la bina dos homens, que dita Vniversitat pera dit Ofici li fa,
y proposa? Resol que no; la rahò dona alli: *Etenim ratio, quare ordinarius Syndicatur pro culpis sui locum tenentis, est propterea, quod est imputandum dicto ordinario, qui talem locum tenentem elegit, arg. tex. &c. At in proposito casu, Vicario Villafrañcha, nihil est, quod imputandū sit; cū dicta electio quā facit, sit necessaria, & non voluntaria: ita ut potius dici possit dictam vni-
versitatem creare dictum locumtenentem, quam dictum Vicarium, arg. l. unum ex familia, §. si de falcidia, ff. de legat. 2. quem tex. ad hoc Bart. expendit, in l. morre, num. 5. ff. de iurisdic. omn. Iud. & ita per prædicta in terminis, tenet Burgun. conf. 48. num. 12. & 13. que observa Xammar de offic. Iud. par. 1. q. 24. nu. 87.*

4 Ab dita terna fa dita Vila; se enten voler, que sos sin-
gulars no puguén govèrnarse, y regir-se, sino per Oficial pro-
pi de aquella, lo mateix Cancer, *par. 3. cap. 9. num. 37. ibi: Per dictum privilegium, quo concessa fuit facultas dictæ Vniuersitati de Cambrils, ad eligendum tres singulares de dicta Vniuersitate, quolibet triennio, tantum voluit sibi prospicere dicta Vniuersitas, quoad iurisdictionem passivam, ut singulares de dicta Vniuersitate non possent gubernari, nisi per Officialem, qui esset de dicta Vni-
versitate.*

5 Y fentse com se fa dita terna, y elecció, en virtut de
dits establiments, que la ordenan, y manan; dit Mostaçaf, prè,
y re la authoritat, y jurisdicció, de dits Batlle General, y Pro-
homens (ò mes verdaderament parlant del dit Batlle Gene-
ral, Oficial Real mes digne, com se dirà) per la regla, segós
la

la qual, lo acte se atribueix à qui lo ordena, y mana, y no à qui lo executa, Salgad. de Reg. protect. par. 4. cap. 6. num. 54. cap. 3. num. 26. & par. 1. cap. 4. num. 17. Fontan. de pact. claus. 7. glos. 1. par. 2. num. 46. & decis. 459. num. 17. decis. 550. num. 3.

6 Majorment, jurant en ma, de dir Batlle General, per altra regla, dictant: que lo Oficial, se diu tenir la auctoritat, y jurisdicció de la persona quel confirma, ò perficiona, y no de la que lo nomena, y elegeix, Cancer d. cap. 9. num. 33. in fin. Xammar rer. iudic. desin. 53. num. 9. ad 14.

7 Quant de altra part; lo Mostaçaf de Tortosa, no es Potestat, ò Magistrat ordinari, que en dita Ciutat presideca à la vniversal jurisdicció, sino Oficial particular á certas, y limitadas cosas de pesos, midas, y mesuras deputat: y es la regla general, en favor de dita Vila, y Mostaçaf; prohibint al inferior lo fer, y tenir Lloctinent, ò Substitut, sens especial concessió del Princep, derivada de la lley *nullus qui nexu 60. Cod. de decurionib. ibi: Nisi hoc ei speciali beneficio sit concessum* Authen. vt nulli Iudicium in princip. & in §. sed neque Vicarios, ibi: *Et hoc quidem per nostram iussione.* Authen. collatoribus. §. Ad hac sancimus, ibi: *Nisi per nostram iussione,* & §. Ad hac prohibemus, & Novellat. constitut. 126. tit. de Vicarijs, seu locumtenentibus, ibi: *Ex divina rescripto permitti,* sino es en los casos de dit §. *Ad hac prohibemus,* al nostre no acomedables, y sobre esta regla Maranta in praxi seu specul. par. 4. iudiciorum §. distinct. An sit iudicium civile, vel criminale num. 5. ad 22. Xammar d. quæst. 24. á num. 74.

8 Que assistint á dita Vila, y Mostaçaf; à esta deu esfe, no constant de la limitació, ab auctoritat de altres lleys, tocant provar à dit Mostaçaf de Tortosa, Sperel. decis. 124. num. 60. ad 62. & decis. 174. num. 65. par. 2. Peregrin. conf. 97. in fin. lib. 1. y la justificació ha de ser verdadera, y necessaria no conjectural, d. decis. 174. num. 62. qui te la regla á son favor, te també la presumpció del dret, y perçò qui allega, y diu no ser lo cas de la regla, ò compres en ella, deu conclohentment provarho, Sperel. decis. 101. num. 19. & 20. d. par. 2. Ciarlin.

4
contro. cap. 10. num. 62. aquell per qui concorre, te la cosa, y cau-
sa certa, y fundada la intenció, per lo qual deu pronunciar-se,
d. decis. 174. num. 64. & decis. 104. num. 25.

9 Per trobarla, se deu treballar; perque trobada, exone-
ra de prova á la part, per la qual pugna, fins que justifica la
excepció, limitació, ó fallencia, aquell que la allega, com nos
presumia lo Cardenal de Luca lib. 1. de seu. discurs. 6. nu. 5. circa
med. Franchis decis. 127. num. 9. Mantica decis. 256. num. 4. y lo
Real Senat entre les Vniversitats de Mataró, y Argentoná; á
relació del Magnífich Bernardino de Puig, en 24. de Iener
1687. Notari Golorons, ibi: *Et non constat, saltem eo modo quo
de iure constare debet, in presentiarum versari in casu exceptio-
nis, seu fallentie regula, &c.* y lo mateix observa, á relació del
Noble Don Christofol de Potau, entre las Vniversitats de
Subirats, y Avinonyet en 26. de Octubre 1689. Notari Fa-
bregar.

10 Be pues se segueix, que dit Mostaçaf de Amposta, no
pot considerar-se Lloctinent del de Tortosa, per resistir di-
ta regla; y no constar de la limitació, excepció, ó fallencia, y
sens ella, per lo ponderat num. 3. al 6.

11 Y encara, que lo dit Mostaçaf de Tortosa, tin-
gues la facultat de substituhir, y lo de Amposta fos
substitut per aquell, ab tot se entendria Oficial creat
per lo dit Barlle General, ab igual authoritat, prerroga-
tiva, y preheminenca en Amposta, que lo de Tortosa
en Tortosa, segons la doctrina de Xammar *rerum iud.
def. 82. tot.* sens tenir illoch la qüestió si per la venguda, y
presència del substituēt cessa lo substitut; que sols proçoheix
quant entre vn, y altre nos pot considerar diferencia algu-
na; pero no, quant concorre diferent qualitat, rahò, ó cir-
cunstancia; lo mateix Xammar *d. defn. 88. num. 5. & 6.* en-
tant, que no pot lo substituent revocar-lo, dict. Xammar
d. quest. 24. num. 91. y en lo present cas, entre los dits Mosta-
çafs, la diferencia clarament se ven, de elegirse lo de Ampos-
ta per terna, ser necessaria la elecció, y tenir la jurisdicció, y

authoritat del dit Batlle General, qu'el confirma, ò pren de jurament, y no del de Tortosa, que per son orde, y mandato, en virtut de dits establiments, lo nomena de dita terna.

12 Y si be dits Batlle General, y Prohomens junts, fan dits establiments; ab tot se atribueixen, y prenen la força del dit Batlle General, Oficial Real mes digne; com expressament, contra la mateixa Ciutat, ho declara lo Real Senat, en la Real sentència de 20. de Dezembre 1625. que transferiu Ramon en lo fi del consell 25. vers. *Nec quidquam etiam faciunt tot statuta, seu stabilimenta, &c. ibi. Quoniam, non auctoritate propria Civitatis, cuncti dominæ jurisdictionis ea cõdita sunt, &c. Sicque à Regio Officiali (dit Batlle) digniori interveniente dicta statuta robur accipiunt, prout acceperunt, & facta sunt predicta stabilimenta producta, &c.* Lo que en dit Mostaçaf es fora dupte, per tenir la confirmació ò jurament de dit Batlle General, sens intervenció de dits Prohomens, y axi de aquell, y no de estos, pendrer la jurisdicció, y auctoritat, segons Cancer, y Xammar citats en lo num. 6.

13 Comprovas la aplicació de dit motiu, y atento, perço que dita Ciutat, en dita Vila, tant solament te la jurisdicció, per concessió graciosa del Senyor Rey Don Jaume, com de sa inspecció se veu, dada en la mateixa Ciutat en 15. de las Calendas de Mars 1321. y de la Real declaració, è intelligencia, que lo mateix Senyor Rey Don Jaume li donà, en la Vila de Montblanch, en 9. de las Calendas de Maig 1325. de la Real sentència de 18. de Juny 1591. y de altra Real sentència de 19. de Desembre 1617. que son en lo procés de dites parts, á relació del Magnífich Doctor Ioseph Aleny, Notari Fabra. en los folios 201. 248. 182. & 69. retro.

14 La qual concessió, sols fou en administració, y exercici, no en domini, y propietat; puix no dita Ciutat, sino sa Magestat per medi de son Veguer, y Batlle deputa los Oficials en dita Vila; en lo qual cas, es en administració, y exercici la gracia, no en domini, Cancer par. 3. cap. 3. nu. 410. ad 412. Cassanate conf. 43. num. 66. Avendaño de exeq. manda. par. 1. cap.

A 3 9.

9. num. 21. y esta administració, no es á soles á dita Ciutat, sino junt ab sa Magestat, ó son Veguer, segons dita concessió en dit fol. 201. ibi: *Simul tamen cum Vicario nostro, & nostrorū*, dita Real declaració, en dit folio 248. ibi: *Simul cum vicario nostro*, dita Real sentència, en dit folio 182. ibi: *Cum Vicario dicta Civitatis*, y dita Real sentència en dit folio 69. ibi: *Cum interventu Vicarij Regij*.

15 Acompanya á las proposicions establertes, la de poder dita Vila ab sos Prohomens, Batlle, ó Veguer fer, é imposar bans, y altres ordinacions, ó statuts per lo bon estat, y conservació de la justícia; lo que dita Ciutat no pot fer; segons dita Real declaració, e intelligencia, de dit Senyor Rey Don Jaume; en dit folio 248. duplicada en lo folio 177. retro. en la qual expressament diu, y mana á dita Ciutat, Paters, y Prohoms; que desistint de ditas coses de ningun modo de present, ni en lo esdevenidor gravē en aquellas als homens de Amposta; manant altrament á son Veguer, ó Llochtinent que era, y per temps seria observassen, y observar fassen dita Real declaració, y mandato; no permetent contra son tenor, y serie, fer dits homens en manera alguna molestats; dignantse sa Magestat, lo cuydar se de provehirlos de remey oportu, si del tot no cessaven de dites coses: á la qual se deu estar, Ripoll *in prax. rubr. 4. num. 97.* Gonzales *ad regul. 8. Cancel. glos. 52. n. 35.* Burgos de Paz *in prax. legum tarri. nu. 307.* Cancér *par. 3. num. 146. in fin. & 147.* Reg. Leo *decis. 147. lib. 2.*

16 Lo que se extèn, y te lloch també, en les coses de son regimen, y govern polítich en orde á les quals, sens altra authoritat, que la de son propri Magistrat de Batlle, ó Veguer, pot fer establiments, Estatuts, y Ordinacions, ab imposició de penès per sa observança, executadoras per dit Veguer, ó Batlle; per donarli la lley esta facultat, y jurisdicció, Cancér *d. par. 3. cap. 13. num. 348. ad 360.*

17 Sens ser novedat, que no sia executada per los Prohomens, y Batlle de dita Vila, que en temps passat feren diferents ordinacions, y establiments; axi per les coses de justícia,

7
cia, com per les de son regimen, y govern; ab imposició de
varias penas de 5. 10. 20. 60. sous, altres, y la de presó; publicats
per los llochs acostumats de dita Vila, per manament de Ra-
mon Socarrats Regent la Batllia de aquella, en 2. de Iiner
1528. renovats en pergami, de mandato del Lloctinent Ge-
neral en lo Ofici de la Batllia General de Cathalunya, y pro-
visió de altre de sos Assessors, y al Syndich de dita Vila en-
tregats en 11. de Octubre 1544. segons de sa contextura
apar.

18 En altre dels quals per al cas, baix lo titol de mesures
se ordena, y establex, ibi: *Item, han establitz, y ordenat, que tota
persona aqui sera trobada mesura falsa, que pach per quiscuna ve-
gada que li sera trobada, vint sous, partidors, segons costum. E les
mesures de Amposta sien regonegudes per los Jurats, e Promens de
Amposta totes vegades, com voldrán.*

19 Ab lo qual conforma, la Constitució vnica. titol de
pesos, midas, y mesures, disposant per lley perpetua que totas
las Ciutats, Vilas, Llochs, Castells, y termens del Principat,
hajan de tenir, vsar, y practicar, en tot, y per tot, lo mateix
pes, mida, y mesura, que te, vsa, y practica la present Ciutat de
Barcelona, y no altre; revocats tots, y qualsevols Privilegis,
vfos, y costums en contrari fins á les hores observats, y en lo
fi de aquella, se salva, y regoneix tocar als Jurats, y Mostaçaf
de las Vniversitats; lo afinar dits pesos, y mesures, y lo casti-
gar los fraus, ibi: *No entenenent per ço prejudicar á Consellers,
Consols, Paers, Jurats, Mostaçafs, &c. als quals toca afinar los pe-
sos, y mesures; y castigar los fraus dels falsos pesos, midas, y mesu-
ras: ans reste llur jurisdicció en sa força, y valor.*

20 Favoreix al ponderat, lo ser Amposta Vila, y terme
de per si, distinct, y separat del de dita Ciutat; designat en la
donació, que lo Senyor Compte Don Ramon Berenguer
IV. ne feu al Hospital de Gerusalem, en Iener 1148. antes de
poblar dita Ciutat, que fou en Setembre 1149. de vna, y altra
carta, apar en dit procés folio 63. y 258. y ho comprova lo
Real Privilegi del Senyor Rey Don Pere, en lo Iuny 1282.

con-

confirmar de certa ciencia insertat son tenor, per lo senyor Rey Don Jaume, en lo luny 1321. en dit proces folio 55. y las Reals lletras del Senyor Rey Don Alfons, per modo de disposició, y causa emanadas, en Febrer 1417. fol. 312.

21 Y es molt digne de observar per al intent, lo dit Privilegi de dit Senyor Rey Don Pere; puix per ell, y per los seus, concedi als pobladors de dita Vila presents, y acceptants per ells, y per los esdevenidors, que vlassen, y regissen per los Vfatges, y bonas Consuetuts de la present Ciutat de Barcelona; y que ab los mateixos, se judicassen llurs causas Civils, y Criminals, axi com se judicava en la Cort de aquella, ò judicaria en lo esdevenidor: cōcedintlos també, en lo blat, vi, pa, y en totes mercaderias, y altres coses de mesura, y pes; lo mateix pes, y mesura de dita present Ciutat; de les quals vlassen, axi com avian vfat los Ciutadans de ella; manant à sos Batlles, Veguers, y à tots altres Oficials seus presents, y esdevenidors, que segós dits vfatges, y Consuetuts los regissen, y que vlassen de dites mesures, y pesos, y no de altres; y que dit Privilegi se guardas á ells, y als seus perpetuament. confirmar per dit Senyor Rey Don Jaume, ajustant que dits pobladors, y sos successors perpetuament vfar puguessen de dites cosas, ara fos q̄ de dit Real Privilegi, y son contengut, ne aguessen vfat, ò no; ab lo qual respecte de dits pes, y mesura concorda dita Constitució vnica. citada en lo num. 19.

22 Semblantment dita Vila, imposa, y exigeix de sos singulars, y forasters teratinents de son terme, y entre altres dels mateixos Ciutadans de Tortosa, les imposicions, y collectas, vulgo *peytes*, disposant de ellas á sa voluntat, com à cosa propia; sens dependencia, ni intervenció de dita Ciutat; com també dits homens, Vila, terme, forasters, y Ciutadans, que en aquella, ó son terme contractan, venen, y compren qualsevol genero de bestiar, cosas, y mercaderias, segons les Reals Provisions, y sentencias provisionals, de fol. 139. 153. 199. tela de dit proces. fol. 278. 328. y 394. retro. y de dits Privilegis, y sentencia Reals de dits fol. 312. 248. y

182. y los de folio 180. ad 175. les Reals lletres dels Senyor Rey Don Alfonso de folio 219. no deuen contribuir, ni pagar, com no contribueixen, ni paguen, los drets, imposicions, y collectas de dita Ciutat; per no tenir facultat de imposarlas, y exigir las en dit terme, com fou axi declarat en la Real sentencia de folio 69. retro.

23. Lo que, califica dita separació, sens altra subjecció, ni dependia de dita Ciutat, que la de dita administració, y exercici de jurisdicció en la forma referida, y coadjuvada de la evidència, de haverse de judicar les causes Civils, y Criminals en dita Vila segons se judica, ó judicarà en la dita Cort de Barcelona, en virtut de dits Reals Privilegis de dits Senyors Reys Don Pere, y Don Jaume: vna, y altra cosa se resol, del que ponderava Ramon per dita Ciutat, contra la Vila de Xerta, *conf. 24. num. 36.* dient, que lo contribuir, y pagar los homens de esta, las imposicions, y collectes de aquella, era señal de subjecció: luego á contrario sensu, lo no contribuir, ni pagarlas los de Amposta, y forasters, y los mateixos Ciutandás: per no poder dita Ciutat imposarlas, ni exigir las en dit terme, cō se ha dit: es cōfirmació segura de sa llibertat, y se paratió; com també ho es, lo haverse de judicar llurs causas Civils, y Criminals en dita Vila, com se judica, ó judicarà en dita Cort de Barcelona, que exclou superioritat, á contrario sensu, del que dit Ramon discuria per dita Ciutat en lo *num. 37.* que no obstant; obtinguè Xerta. es la Real Sentencia en lo fi del consell 25. encara, que de la contextura de dits Reals Privilegis, y altrament podrà quicà resultar discurs, y ponderació à inspecció mes alta, y comprehensió major si ho insta la ocasió, y requereix lo temps.

24. De totes les quals consideracions, y altres clarament resulta, que dit Mostaçaf de Tortosa, no pot en dita Vila, y terme de Amposta, regoneixer, afinar, y refinar los pesos, y mesuras; ans be, com à fora de son territori, y jurisdicció, ser persona particular, y privada, per la regla de la lley *fin. ff. de iurisdic. omn. iud. Canc. par. 2. cap. 2. num. 231. & par. 3. cap. 5.*

num

*Se ajusta; que obren
nt lo que se ha dit en
los Numeros 2. 3. 4.
6. 7. 11. 15. 16. 17. 18. 19
20. y 21. no sea fora
de l'intent la doctrina
de Canc. par. 3. cap.
13. Numero 268 fins a
282. que ponderada a
atenció, resulta la ap
cació exclusiva de la
pretenció de dit Most
çaf; quix si al Baro
Virey, y Princep, no a
permes lo que en dits
Numeros dits Canc. y
menos so sea lo prece
per dit Mostaçaf, que
sol es persona particu
lar y officia limitat
a pesos, Medidas, y Mesu
ra, ab lo demes se ha
ponderat*

to
num. 42. in fin. y aixi deu apartarse totalment de dita preten-
sió, per no encontrar en los inconvenièts q avisen dit Canc.
d. par. 2. cap. 10. num. 64. Xammar d. q. 24. nu. 132. Ramon conf.
51. num. 2. & 4. & conf. 52. num. 3. tan dignes de veure, com
de reparo, los avisos.

24 Persuadinse en conclusió dita Vila, y Mostaçaf, per
les matexes consideracions que en censura desinteressada, se
tindrà per insubstistent, y menos conforme à justícia, y dret,
la pretensió de dit Mostaçaf, y menos digna, que la Ciutat
la ampare. Salvo, &c. Barcelona Agost 22. de 1693.

Prima.

~~Monte folio 1~~

~~Monte folio 2~~

~~Monte folio 3~~

~~Monte folio 4~~

~~Monte folio 5~~

~~Monte folio 6~~

~~Monte folio 7~~